

ПОРАДИ ЮРИСТА

КОМЕНТАРІ ПРАВНИКІВ, ПОЛІТОЛОГІВ, ЕКОНОМІСТІВ, ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

ЧЕРВЕНЬ
№ 6 (165) 2024

МОБІЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ ЗА ООНОВЛЕНИМИ ПРАВИЛАМИ: У МІНОБОРОНИ ВІДПОВІЛИ НА АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

ВІДСТРОЧКА ВІД ПРИЗОВУ ПО-НОВОМУ

У Міноборони надали актуальні роз'яснення щодо питань, які часто виникають у військовозобов'язаних стосовно відстрочки від призову.

Стор. 2

ПРАВА ТА ПІЛЬГИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

ВПО користуються тими ж правами і свободами відповідно до Конституції, законів та міжнародних договорів України, як і всі інші громадяни.

Стор. 3

НОВІ ПРАВИЛА ВРУЧЕННЯ ПОВІСТОК

Відповіді на актуальні питання щодо нового порядку вручення повісток військовозобов'язаним

Стор. 5

ПІДТВЕРДЖЕННЯ СТАЖУ БЕЗ ТРУДОВОЇ КНИЖКИ

Як підтвердити стаж, якщо немає трудової книжки чи записів в ній?

Стор. 6

Всеукраїнська інформаційно-правова газета

Виходить за підтримки Українського інституту політики та Правозахисної організації «Спільна Мета»

Інформаційно-
правовий портал
www.porady.org.ua

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ - 49801

Кожному
гарантується
право знати
свої права і
обов'язки

Ст. 57 Конституції
України

ПОСТАНОВА КМУ 560: РЕВОЛЮЦІЙНІ ЗМІНИ У ПРОЦЕСІ МОБІЛІЗАЦІЇ

16 травня 2024 року Кабмін видав постанову №560, якою затверджено Порядок проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період.

Без перебільшення – ця постанова революційна.

Які головні зміни у процесі мобілізації, зазначені в цьому документі?

1. Керівництво ТЦК позбавили права вирішувати питання надання чи ненадання відстрочки.

Для цього створюється комісія, головою якої є начальник ТЦК, а членами – представники місцевої влади, місцевого самоврядування, а також структурних підрозділів (освіти та науки, охорони

здоров'я, соціального захисту населення, служби у справах дітей, центру надання адміністративних послуг) районної чи міської держадміністрації (військової адміністрації).

2. Заява та документи, що підтверджують право на відстрочку, розглядаються протягом семи днів, рішення про надання або відмову у наданні відстрочки оформляється протоколом.

Рішення комісії повідомляється заявнику не пізніше, ніж на наступний день після ухвалення – до моменту повідомлення людина не може бути мобілізована.

3. Встановлено перелік документів для відстрочки по певних категоріях осіб (Додаток 5 до Порядку).

Варто звернути увагу на те, що не є обов'язковою наявність постійного догляду – зазначено або догляд, або постійний догляд. Тобто тепер той факт, що людина, яка здійснює догляд, працює навіть повний робочий день, не може бути підставою для відмови їй у відстрочці.

Ще однією важливою деталлю є нові вимоги до підтвердження того, що батько самостійно виховує дитину – зокрема, це може бути договір про утримання дитини, укладений між її батьками, або рішення суду, яке встановлює факт утримання дитини.

4. Регламентовано додаткове проходження ВЛК. Якщо наказ №262 Міноборони встановлює розклад хвороб і зазначає деякі вимоги, то постановою

Кабміну деталізовано алгоритм роботи ВЛК, що, на мою думку, є величезним плюсом.

Наприклад, об'єктивні дані, виявлені у процесі медичного огляду, а також встановлений діагноз вносяться кожним лікарем до картки обстеження та медичного огляду, а також до інших документів, що засвідчується особистим підписом лікаря та скріплюється його особистою печаткою із зазначенням дати проведення медичного огляду.

Також передбачено, що по деяких категоріях відстрочок проходження ВЛК не є обов'язковим – це стосується інвалідності та догляду за батьками або дітьми.

5. Регламентовано по-

рядок інформування, відправлення повісток та підписання наказів про відправлення до місць проходження військової служби – раніше цього не було.

Зокрема, до процесу вручення повісток залучено Укрпошту – особисто я давно дивувався, чому це не було зроблено раніше.

Також передбачено, що якщо особа відмовилася від вручення повістки або відсутня за місцем проживання, то повістка вважається врученою.

Зверніть увагу на те, що ця норма вступає в дію після завершення встановленого законом 60-денного терміну, який розпочався 18 травня.

6. Особиста явка

до ТЦК відтепер є обов'язковою – наприклад, подача заяви на відстрочку здійснюється лише особисто.

Хоча до постанови є багато питань, загалом вона переводить багато процесів у правове поле, і це деякою мірою усуне свавілля ТЦК. У постанові зазначено дуже багато деталей, про необхідність яких я вже давно пишу.

Але є й недоліки – зокрема, відстрочка фактично надається на час дії воєнного стану, тобто якщо воєнний стан буде продовжено, відстрочку треба буде підтверджувати знову (не оформляти, а саме підтверджувати).

Юрист Ігор Баранніков

ВІДСТРОЧКА ВІД ПРИЗОВУ ПО-НОВОМУ: У МІНОБОРОНИ НАДАЛИ ВІДПОВІДІ НА ПОШИРЕНІ ЗАПИТАННЯ

У Міноборони надали актуальні роз'яснення щодо питань, які часто виникають у військовозобов'язаних стосовно відстрочки від призову.

ЯК ОТРИМАТИ ВІДСТРОЧКУ?

Щоб отримати відстрочку, необхідно особисто з'явитися до ТЦК та СП з відповідними документами, які підтверджують право на відстрочку. Форму заяви та перелік документів можна знайти в Порядку проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації на особливий період, затвердженого постановою КМУ від 16 травня 2024 року № 560. Перелік необхідних документів залежить від підстави для відстрочки, визначеної у статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію».

СКІЛЬКИ ЧАСУ РОЗГЛЯДАЮТЬ

ДОКУМЕНТИ НА ВІДСТРОЧКУ?

Заяву та документи, що підтверджують право на відстрочку, розглядають протягом семи днів з дати їх надходження до комісії в ТЦК та СП. Термін розгляду може бути продовжено, якщо комісія звернулася за додатковою інформацією до інших державних органів. У такому випадку документи розглянуть не пізніше наступного дня після отримання відповіді.

ЯК ДІЗНАТИСЯ ПРО НАЯВНІСТЬ ВІДСТРОЧКИ?

Інформація про підтверджене право на відстрочку на основі поданих документів вноситься до реєстру військовозобов'язаних. Дізнатися про наявність цієї інформації можна, звернувшись до територіального центру комплектування та соціальної підтримки за місцем перебування на обліку або через електронний кабінет

військовозобов'язаного у системі Резерв+.

ЯК ДІЗНАТИСЯ ПРО РІШЕННЯ ЩОДО ВІДСТРОЧКИ?

Про прийняте комісією ТЦК та СП рішення повідомлять телефоном, листом на електронну

адресу або поштою. У разі позитивного рішення військовозобов'язаному буде надано довідку, а у разі відмови – письмове повідомлення із зазначенням причин. Інформація про надану відстрочку також відображатиметься в мо-

більшому застосунку для військовозобов'язаних Резерв+.

ЧИ МОЖУТЬ МЕНЕ ПРИЗВАТИ, ЯКЩО ДОКУМЕНТИ НА РОЗГЛЯД КОМІСІЇ ВЖЕ ПОДАНІ?

Ні. До ухвалення ко-

місією рішення щодо надання відстрочки військовозобов'язаний не направляється на медогляд для визначення придатності до військової служби та не підлягає призову.

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ
в газеті
та на сайті

На сторінках газети та на сайті інформаційно-правового порталу ПОРАДИ ЮРИСТА (www.porady.org.ua) Ви маєте можливість розмістити рекламу, статті, інтерв'ю, блоги та інші матеріали суспільно-правового характеру.

Вартість та умови розміщення матеріалів дізнавайтесь за телефоном +38 (098) 507-28-77 або e-mail: porady_urista@ukr.net

ПРАВА ТА ПІЛЬГИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Внутрішньо переміщена особа має право:

- на отримання документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус;
- на зайнятість, пенсійне забезпечення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування, соціальні послуги, освіту;
- на забезпечення допоміжними засобами реабілітації, на одержання реабілітаційних послуг відповідно до законодавства за місцем проживання;
- на продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України за рахунок коштів державного бюджету або інших джерел фінансування;
- діти з числа внутрішньо переміщених осіб чи діти, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, які навчаються у дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форми власності, забезпечуються безкоштовним харчуванням;
- на отримання матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності;
- на забезпечення виборчих прав.

Інші права внутрішньо переміщеної особи:

- сприяння органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами приватного права у пошуку та возз'єднанні членів сімей, які втратили зв'язок внаслідок внутрішнього переміщення;
- інформацію про долю та місцезнаходження зниклих членів сім'ї та близьких родичів;
- безпечні умови життя і здоров'я;
- достовірну інформацію про наявність загрози для життя та здоров'я на території її покинутого місця проживання, а також місця її тимчасового поселення, стану інфраструктури, довкілля, забезпечення її прав і свобод;
- створення належних умов для її постійного чи тимчасового проживання;
- оплату вартості комунальних послуг, електричної та теплової енергії, природного газу в місцях компактного поселення внутрішньо переміщених осіб за відповідними тарифами, встановленими на такі послуги та товари для населення;
- забезпечення органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами приватного права можливості безоплатного тимчасового проживання (за умови оплати особою вартості комунальних послуг) протягом шести місяців з моменту взяття на облік внутрішньо переміщеної особи; для багатодітних

сімей, осіб з інвалідністю, осіб похилого віку цей термін може бути продовжено;

- сприяння у переміщенні її рухомого майна;
- сприяння у поверненні на попереднє місце проживання;
- забезпечення лікарськими засобами у випадках та порядку, визначених законодавством;
- надання необхідної медичної допомоги в державних та комунальних закладах охорони здоров'я;
- влаштування дітей у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади;
- отримання соціальних та адміністративних послуг за місцем перебування;
- проведення державної реєстрації актів цивільного стану, внесення змін до актових записів цивільного стану, їх повнення та анулювання за місцем перебування;
- безкоштовний проїзд для добровільного повернення до свого покинутого постійного місця проживання у всіх видах громадського транспорту у разі зникнення обставин, що спричинили таке переміщення;
- отримання гуманітарної та благодійної допомоги;
- інші права, визначені Конституцією та законами України.

Пільги для ВПО у сфері зайнятості

Припинення самозайнятості ВПО здійснюється за її заявою та спрощеною процедурою (без

вимог, що застосовуються за звичайної процедури) за місцем проживання такої особи у відповідному територіальному органі Державної міграційної служби України, на підставі довідки про взяття на облік ВПО.

Реєстрація ВПО юридичної особи (за умов її входження до складу засновників такої юридичної особи) або реєстрація такою ВПО фізичної особи – підприємця здійснюється за її заявою та спрощеною процедурою.

ВПО, яка не має документів, необхідних для надання статусу безробітної, має право на допомогу по безробіттю у мінімальному розмірі.

Внутрішньо переміщена особа, яка не мала можливості припинити трудовий договір (інший вид зайнятості) у зв'язку з неможливістю продовження роботи за таким трудовим договором (іншого виду зайнятості) за попереднім місцем проживання, має право припинити такий трудовий договір в односторонньому порядку, подавши до центру зайнятості за місцем проживання внутрішньо переміщеної особи заяву на ім'я роботодавця про припинення трудового договору.

Кредитні пільги

Упродовж строку тимчасової окупації особи, які проживають на тимчасово окупованій території або перемістилися з неї, звільняються від обов'язку погашення основної суми іпотечного кредиту та нарахованих відсотків за

ним, якщо об'єктом іпотеки є майно, розташоване (zareєстроване) на території, що після укладення такого іпотечного договору була тимчасово окупована (ст. 15 Закону України "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України").

За невиконання чи неналежне виконання внутрішньо переміщеною особою, зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики не нараховується неустойка (штраф, пеня), не настає відповідальність у вигляді сплати суми боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення та процентів річних від простроченої суми, не застосовуються інші санкції майнового характеру (ст. 9-2 ЗУ "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб").

Освітні пільги

Держава забезпечує дітям, зареєстрованим як ВПО, які навчаються за денною формою навчання у вищих навчальних закладах, – до закінчення навчальних закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23 років, державну цільову підтримку для здобуття вищої освіти у державних та комунальних навчальних закладах.

Державна цільова підтримка надається у вигляді:

- Повної або часткової оплати навчання за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;

• Пільгових довгострокових кредитів для здобуття освіти;

- Соціальної стипендії;
- Безкоштовного забезпечення підручниками;
- Безкоштовного доступу до мережі Інтернет, систем баз даних у державних і комунальних навчальних закладах;
- Безкоштовного проживання в гуртожитку.

ВАЖЛИВО!

Внутрішньо переміщені особи користуються тими ж правами і свободами відповідно до Конституції, законів та міжнародних договорів України, як і інші громадяни України, що постійно проживають в Україні. Забороняється їх дискримінація при здійсненні ними будь-яких прав і свобод на підставі, що вони є внутрішньо переміщеними особами.

Внутрішньо переміщені особи мають право на безоплатну вторинну правничу допомогу, що полягає в захисті, здійсненні представництва інтересів осіб у судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами, складенні документів процесуального характеру (ст. 14 Закону України "Про безоплатну правничу допомогу").

За інформацією БПД

МОБІЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ ЗА ОНОВЛЕНИМИ ПРАВИЛАМИ: У МІНОБОРОНИ ВІДПОВІЛИ НА АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

З 18 травня в Україні вступило в силу оновлене законодавство про мобілізацію. В Міністерстві оборони надали відповіді на найбільш поширені запитання, які стосуються, оновлення даних, обліку, бронювання, відстрочки тощо.

Хто підлягає мобілізації?

За загальним правилом мобілізації підлягають військовозобов'язані чоловіки від 25 до 60 років, які визнані придатними до військової служби, не мають права на відстрочку і не є заброньованими. Громадяни віком від 18 до 25 років можуть бути мобілізовані в окремо визначених випадках:

- офіцери запасу;
- особи, які пройшли строкову військову службу;
- особи, які до набуття громадянства України пройшли військову службу в інших державах;
- особи, які прибули після відбування покарання з установ виконання покарань.

В іншому випадку, у віці від 18 до 25 років можна долучитися до війська добровільно, уклавши відповідний контракт на проходження військової служби.

Що таке Єдиний електронний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів “Оберіг”?

«Оберіг» – це електронний реєстр, який збирає, зберігає та обробляє дані призовників, військовозобов'язаних та резервістів для військового обліку.

Він покликаний уникнути помилок внаслідок людського фактору і заощадити ресурси держави та людини завдяки цифровізації. Окрема перевага – запобігання корупції. Завдяки реєстру кожен крок щодо зміни даних відслідковується та підтверджується електронним підписом.

«Оберіг» містить, зокрема: - ПІБ, дата народження, стать

- Паспортні дані, податковий номер (ПІН)
- Місце проживання
- Місце роботи
- Сімейний стан, відомості про членів сім'ї
- Відомості про освіту, спеціалізацію
- Стан здоров'я
- Інші дані військовозобов'язаних та резервістів.

Де можна оновити дані як військовозобов'язаний (ТЦКтаСП, ЦНАП, електронний кабінет)?

В Україні:

- у ТЦКтаСП за місцем перебування на військовому обліку чи за місцем проживання;
- у ЦНАП;
- через електронний кабінет призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

За кордоном:

- надіслати повідомлення на офіційну електронну адресу на сайті ТЦКтаСП за місцем перебування на військовому обліку;
- через електронний кабінет призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Що потрібно знати про бронювання

Бронювання – це надання тимчасової відстрочки (до шести місяців) від мобілізації (призову) працівникам підприємств, компаній, установ чи організацій, які є критично важливими для забезпечення обороноздатності держави.

Бронювання надається на визначений Генеральним штабом ЗСУ термін.

Порядок бронювання військовозобов'язаних регламентує постанова КМУ №76 від 27.01.2023 р.

За наявності підстав передбачена можливість продовження терміну бронювання.

Бронювання від мобілізації надається у зв'язку з працевлаштуванням на підприємствах, компаніях, установах чи організаціях, які є критично важливими для забезпечення обороноздатності держави.

Натомість право на відстрочку від мобілізації залежить від наявності

підстав, визначених у статті 23 Закону України “Про мобілізаційну підготовку і мобілізацію”.

Чи мобілізують жінок?

Жінки, які перебувають на військовому обліку, можуть бути призвані на військову службу чи залучені для виконання робіт із забезпечення оборони держави у воєнний час добровільно.

Що таке електронний кабінет військовозобов'язаного?

Електронний кабінет військовозобов'язаного (Резерв+) – це точка доступу користувача до Єдиного електронного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів “Оберіг”.

Через електронний кабінет можна без черг максимально швидко оновити або подати дані щодо статусу військовозобов'язаного.

Реєстрація в електронному кабінеті не є обов'язковою. Це лише додаткова зручність, яку пропонує держава.

Проте військовозобов'язаний повинен до 16 липня 2024 року оновити свої персональні дані. В Україні це можна зробити також через ЦНАП або у ТЦКтаСП. У разі перебування за кордоном можна надіслати інформацію на офіційну електронну адресу ТЦКтаСП за місцем перебування військовому обліку.

Також мобільний застосунок Резерв+ надає можливість сформувати військово-обліковий документ в електронній формі.

Чи потрібно мати військовий квиток чи посвідчення військовозобов'язаного постійно при собі? Хто має право вимагати їх пред'явити?

Так. На час дії воєнного стану чоловіки віком від 18 до 60 років зобов'язані мати при собі військово-обліковий документ в електронній або паперовій формі разом з документом, що посвідчує особу.

Вимагати пред'явити документ мають право:

- представники ТЦКтаСП;
- поліцейські;
- представники Держприкордонслужби України (у прикордонній смузі, контрольованому прикордонному районі та на пунктах пропуску через державний кордон України).

Скасування статусу «обмежено придатний»: що робити особам з таким статусом?

Скасування терміну “обмежено придатний” не означає автоматичного переходу до іншого статусу (придатний/не-придатний). Якщо до 04 травня 2024 року вас визнали обмежено придатним, потрібно повторно пройти ВЛК протягом дев'яти місяців після 04.05.2024 р.

Після повторного огляду громадяни будуть визнані: - непридатними – виключаються з військового обліку;

Куди можуть бути залучені особи, які будуть визнані придатними з певними обмеженнями щодо стану здоров'я?

Такі особи можуть проходити військову службу в підрозділах забезпечення, ТЦК та СП, навчальних підрозділах тощо.

Лікарі ВЛК визначають ступінь придатності до військової служби та вказують, де саме особа може служити, а де не може.

Хто має право на відстрочку від мобілізації?

Право на відстрочку від мобілізації мають: - заброньовані особи;

- особи з інвалідністю або визнані ВЛК тимчасово непридатними до військової служби за станом здоров'я, але за умови переогляду ВЛК через 6-12 місяців;
- особи, які утримують трьох і більше дітей віком до 18 років (крім тих, що мають тримісячну заборгованість зі сплати аліментів);
- особи, які самостійно виховують та утримують неповнолітню дитину (якщо другий з батьків такої

дитини (дітей) позбавлений батьківських прав, або визнаний зниклим безвісти, або визнаний безвісти відсутнім, або помер, або відбуває покарання у місцях позбавлення волі, або самостійно утримує та виховує дитину (дітей) за рішенням Суду, або запис про батька дитини (дітей) в Книзі реєстрації народжень здійснений відповідно до ч.1 ст.135 Сімейного кодексу);

- опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, які виховують дитину з інвалідністю I та II групи, або виховують тяжкохвору дитину (перелік хвороб визначено в ст 23 ЗУ “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”);
- зайняті постійним доглядом за хворою дружиною (чоловіком), дитиною та/або батьком чи матір'ю (своїми чи дружини/чоловіка), за умови обґрунтованої відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд), що підтверджено медичним висновком;
- опікун недієздатної особи;
- особи, які мають дружину (чоловіка) з числа осіб з інвалідністю I чи II групи;
- особи, які мають дружину (чоловіка) з числа осіб з інвалідністю III групи, встановленої внаслідок онкологічного захворювання, відсутності кінцівки, кисті руки, стопи ноги, одного з парних органів, або за наявності у особи з інвалідністю III групи онкологічного захворювання, психічного розладу, церебрального паралічу або інших паралітичних синдромів;

- які мають одного із своїх батьків з інвалідністю I чи II групи або одного з батьків дружини (чоловіка) з числа осіб з інвалідністю I чи II групи, за умови обґрунтованої відсутності інших осіб;
- жінки та чоловіки, які мають дитину і чоловіка (дружину), що проходить військову службу;
- особи, що послідовно здобувають освіту за денною або дуальною формами навчання (наприклад, від бакалавра до магістра);
- докторанти та інтерни; наукові і науково-педагогічні працівники, які мають науковий ступінь;
- педагоги закладів фахової передвищої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти, закладів загальної середньої освіти, за умови що вони працюють за основним

місцем роботи не менш як на 0,75 ставки;

- жінки та чоловіки, чий близький родич-військовослужбовець загинули або пропали безвісти під час проведення АТО, ООС, повномасштабного вторгнення РФ на територію України, а також осіб, яким посмертно присвоєно звання Герой України за мужність, виявлену під час Революції Гідності.

Не підлягають призову на військову службу під час мобілізації військовослужбовці, які були звільненням з полону.

Повний перелік ви можете знайти у статті 23 Закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”.

Чи всі проходять військову підготовку? Які види підготовки існують?

Базова військова підготовка є обов'язковою підготовкою для осіб, які не проходили військової служби.

Базову загальновійськову підготовку проходять: - громадяни призовного віку;

- військовозобов'язані;
- резервісти;
- інші категорії громадян, які виявили бажання долучитися до національного спротиву.

Базова підготовка має на меті підготувати громадянина, здатного виконувати завдання як у мирний, так і воєнний час у бойових умовах. Вона надає громадянам первинні знання, уміння та навички: - поведження зі зброєю та її застосування;

- пересування та орієнтування на місцевості;
- надання домедичної допомоги;
- надання первинної психологічної допомоги та самопомоги;
- поведження з саморобними вибуховими пристроями;
- дотримання норм міжнародного гуманітарного права і правил ведення війни.

Базову загальновійськову підготовку можна пройти з 1 вересня 2025 року.

КІЛЬКА ПИТАНЬ ПРО НОВІ ПРАВИЛА ВРУЧЕННЯ ПОВІСТОК

Поліція та представники територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (ТЦК та СП) мають право вимагати у чоловіків віком 18-60 років пред'явити військово-облікові документи разом з документами, що посвідчують особу.

Самі поліцейські не вручають повісток, а лише забезпечують порядок під час вручення повістки уповноваженими представниками, зокрема ТЦК та СП.

Хто може вручати повістки?

Якщо коротко, то робити це можуть представники ТЦК та СП, державних (військових) адміністрацій, місцевих (міських, сільських, селищних) рад, роботодавців — але важливо, що лише на території, на яку поширюються їхні повноваження.

Умовно кажучи, голова одного селища не має прав приїхати вручати повістки в інше селище. Так само, якщо повістку вручає роботодавець, то може це робити тільки на території установи чи підприємства.

У законодавстві визначено так:

- представники ТЦК та СП — в межах адміністративної території, на яку поширюється повноваження відповідного ТЦК та СП;
- представники структурних підрозділів районних, міських держадміністрацій (військових адміністрацій) — в межах відповідних адміністративних територій;
- представники виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад — в адміністративних межах відповідних населених пунктів та територій;
- представники підприємств, установ, організацій — на території підприємств (установ, організацій) та в місцях виконання працівниками робіт (обов'язків);
- представники відповідного підрозділу розві-

дувальних органів, Центрального управління або регіональних органів СБУ (тільки резервістам та військовозобов'язаним, які перебувають в зазначених органах на військовому обліку) — на усій території України.

Які дані має містити повістка?

Повістка формується за допомогою Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів або бланк повістки заповнюється представником районного (міського) ТЦК та СП або його відділу.

Керівник районного (міського) ТЦК та СП або його відділу підписує повістку електронним підписом (КЕП) або особисто вручну та скріплює гербовою печаткою.

У повістці мають бути зазначені:

- прізвище, ім'я та по батькові, дата народження громадянина, якому адресована повістка;
- хто видав повістку — найменування ТЦК та СП або його відділів чи відповідного підрозділу розвідувальних органів, Центрального управління або регіонального органу СБУ;
- мета виклику (вид повістки: для уточнення облікових даних, проходження медкомісії, мобілізаційне розпорядження);
- коли з'явитися за викликом: місце, день і час;
- дата і підпис (від руки чи електронний) посадової особи, яка видала (сформувала) повістку;
- реєстраційний номер повістки;
- інформація про наслідки неявки і про обов'язок повідомити про причини неявки.

Коли повістка вважається врученою?

Повістку можна буде отримати як особисто, так і поштою.

Якщо вручають особисто — отримувач має на ній розписатися. Також процес вручення або відмови фіксуватиметься на фото або відео з 17 липня.

Це може робити представник ТЦК та СП або поліцейський.

Якщо повістка буде надіслана поштою, то днем вручення буде вважатися:

- коли відправлення отримане;
- коли поштовий оператор зафіксував відмову від отримання відправлення;
- коли поштовий оператор зафіксував відсутність адресата за адресою проживання, вказаною під час уточнення облікових даних в ТЦК та СП, чи за задекларованою адресою, якщо військовозобов'язані (резервісти) дані не оновлять.

Чи можуть повістку вручити рано-вранці чи пізно увечері?

Так.

У Постанові Кабміну зазначається, що повістку вам можуть вручити цілодобово за адресою місця проживання або адресою задекларованого/зарєстрованого місця проживання, за місцем роботи, за місцем навчання, у громадських місцях, в місцях масового скупчення людей, в

ТЦК та СП, на пунктах пропуску (блокпостях), в пунктах пропуску через державний кордон України.

Чи мають право представники ТЦК затримувати людину, забирати особисті речі (наприклад, телефон), перешкоджати спілкуванню з родичами, вилучати авто?

Ні.

Представники ТЦК та СП можуть запропонувати людині пройти або проїхати в ТЦК, щоб уточнити облікові дані.

Якщо ж людина відмовляється, явно ухиляється від призову, то працівники ТЦК можуть викликати поліцію або ж вони працюють спільно. Далі може бути складено протокол про порушення. Затримати може поліція в межах адміністративного затримання.

Чи є відповідальність за втечу від представників ТЦК?

Якщо вдасться встановити особу втікача, то такі дії можуть розглядатися як

ухилення від мобілізації та перешкоджання роботі представників ТЦК та СП.

За ухилення передбачена адміністративна або кримінальна відповідальність.

Керівники ТЦК та СП самостійно розглядають адмінсправу і виносять постанову про притягнення до відповідальності — штрафу до 25,5 тис. грн.

Оскаржити таку постанову можна лише у суді, подаючи позов проти ТЦК.

Кримінальна відповідальність може наставати, наприклад, за статтями 336, 336-1, 337, 335 КК України.

Часто це саме стаття 336 — ухилення від призову на військову службу під час мобілізації. Нею передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк від 3 до 5 років. Зараз спостерігається, що позбавлення волі часом замінюють іспитивним терміном від 6 місяців до 3 років.

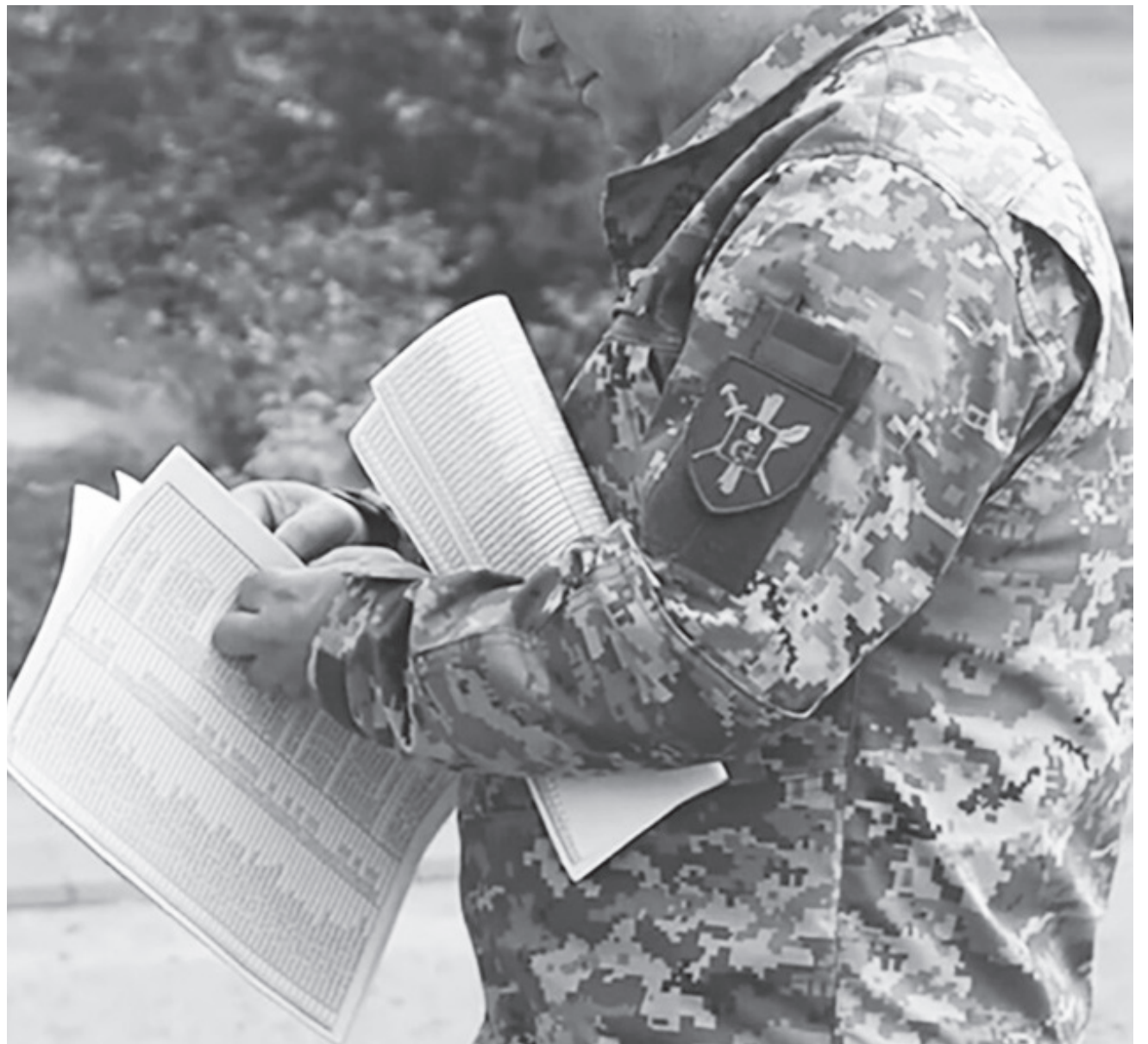
Чи можна оплатити штраф за адмінправопорушення працівнику ТЦК на місці?

Відповідно до положень ст. 307 КпАП України штраф має бути сплачений не пізніше як через 15 днів з дня вручення постанови про накладення штрафу.

Вам повинні надати офіційні реквізити і постанову для оплати накладеного штрафу, який ви зможете оплатити у будь-який зручний для вас спосіб онлайн чи офлайн.

Оплата на місці накладеного штрафу працівнику ТЦК не передбачена законодавством.

*За інформацією
Безоплатної правничої
допомоги*

ЯК ПІДТВЕРДИТИ СТАЖ, ЯКЩО НЕМАЄ ТРУДОВОЇ КНИЖКИ ЧИ ЗАПИСІВ У НІЙ?

Якщо трудова книжка втрачена чи в ній бракує записів про трудову діяльність, є інші способи підтвердити те, що людина справді працювала. У цій статті розбираємо способи підтвердження стажу, коли є письмові докази, є свідки, якщо підприємство на непідконтрольних Уряду України територіях, якщо людина вела селянське господарство чи була ФОП і платила страхові внески і якщо працювала, поки була засуджена. Та коли доведеться звертатися до суду.

Підтвердження трудового стажу без звернення до суду

Якщо є письмові докази трудової діяльності

Підтвердити стаж можуть допомогти такі документи:

- довідки підприємства;
- виписки з наказів;
- особові рахунки та відомості на видачу зарплати;
- посвідчення та характеристики з місця роботи;
- трудові договори та угоди з відмітками про їх виконання;
- інші документи, що містять відомості про періоди роботи.

З ними потрібно звертатися за місцем роботи, служби, навчання, до архівних установ.

Як доказ стажу можуть прийматися також членські квитки профспілок. Цими квитками підтверджують-

ся ті періоди роботи, за які є позначки про сплату членських внесків.

Письмових доказів немає, але є свідки

Стаж роботи у такому випадку встановлюється на підставі показань двох і більше свідків, які знали заявника щодо спільної з ним роботи на одному підприємстві, установі, організації.

Свідчення приймаються при неможливості отримання документального підтвердження стажу у зв'язку з:

- військовими діями, аваріями, катастрофами;
- стихійними лихами та іншими надзвичайними ситуаціями;
- ліквідацією підприємства, установи, організації;
- відсутністю архівних даних з інших причин.

Щоб підтвердити стаж на підставі показань свідків, потрібно звертатися до Пенсійного фонду (постанова КМУ «Про затвердження Порядку підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній»).

У випадку підтвердження трудового стажу на підставі показань свідків, свідки мають надати уповноваженій особі пенсійного фонду такі документи:

- паспорт;
- реєстраційний номер

облікової картки платника податків;

- трудову книжку.

Підтвердження стажу роботи на непідконтрольних Уряду України територіях

У цьому випадку* стаж роботи підтверджується показами свідків.

Якщо потрібні дані з 01.07.2000 року, то можна звернутися до територіального органу Пенсійного фонду України для отримання витягу з Реєстру застрахованих осіб через веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду або скористатися Єдиним державним вебпорталом електронних послуг Порталу Дія.

*Якщо підприємства, установи, організації або їх правонаступники розміщуються (розміщувалися) на непідконтрольних Уряду України територіях, в районі проведення анти-терористичної операції або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, а також на територіях територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають/перебували поза контролем Уряду України, в оточенні (блокуванні), і у разі, коли майно (документи) підприємств, установ, організацій або їх правонаступників (незалежно від місця їх реєстрації на території України) розташоване на

території України та/або пошкоджене чи знищене внаслідок воєнних (бойових) дій, терористичних актів, диверсій (за умови документального підтвердження пошкодження чи знищення майна (документів)).

Якщо людина вела особисте селянське господарство і сплачувала страхові внески

Періоди роботи зараховуються на підставі платіжних доручень, квитанцій установ банків, документів, що підтверджують поштовий переказ, інших документів про сплату страхових внесків або інформації Пенсійного фонду України про сплату страхових внесків.

Якщо людина ФОП і сплачувала страхові внески

Періоди провадження фізичною особою підприємницької діяльності зараховуються до стажу роботи за умови підтвердження документами про сплату страхових внесків (платіжними дорученнями, квитанціями установ банків, документами, що підтверджують поштовий переказ, інформацією Пенсійного фонду України про сплату страхових внесків (за наявності).

У випадку застосування спрощеної системи оподаткування, фіксованого податку, спеціального торгового патенту підтверджуються свідоцтвом про сплату єдиного податку; спеціальним торговим патентом; документами про сплату єдиного податку, фіксованого податку, придбання спеціального торгового патенту (за наявності платіжних

доручень, квитанцій установ банків, документів, що підтверджують поштовий переказ).

А також даними, наявними в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Зарахування стажу засуджених

Період роботи засуджених зараховується до стажу роботи за умови підтвердження платіжними дорученнями, квитанціями установ банків, документами щодо поштових переказів, іншими документами про сплату страхових внесків або інформацією Пенсійного фонду України про сплату страхових внесків (за наявності), установи виконання покарань із зазначенням відомостей про те, що особа підлягала загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, або про сплату страхових внесків до Пенсійного фонду України.

Коли звертатися до суду

Якщо Пенсійний фонд письмово відмовив у зарахуванні страхового стажу.

Підтвердження трудового стажу для призначення пенсії може відбутися на підставі рішення суду про визнання протиправним і скасування рішення Пенсійного фонду, зобов'язання вчинити певні дії.

Куди звернутись

До окружного адміністративного суду. Саме він розглядає справи, пов'язані з суперечками фізичних або юридичних

осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності.

Такі справи вирішуються за вибором позивача адміністративним судом за зареєстрованим у встановленому законом порядку місцем проживання (перебування, знаходження) особи-позивача або адміністративним судом за місцезнаходженням відповідача.

Вартість

Позивач у справах про визнання протиправним і скасування рішення, зобов'язання вчинити певні дії має сплатити судовий збір — 1211 грн. 20 коп. (підпункт 1 п. 1 ч. 2 ст. 4 Закону України «Про судовий збір»).

Які документи знадобляться для позову

- Квитанція про сплату судового збору;
- Копії паспорта та реєстраційного номера облікової картки платника податків позивача;
- Копія рішення про відмову у призначенні пенсії;
- Докази підтвердження наявності стажу, який не зараховано ПФУ.

Якщо позивач змінював прізвище після одруження, то можливо потрібні будуть копії свідоцтва про народження позивача та свідоцтва про укладення шлюбу.

Якщо в інтересах особи звертається її представник, то необхідні документи, що підтверджують повноваження представника

За інформацією БПД

ОФОРМЛЕННЯ СУБСИДІЙ: КУДИ ПОТРІБНО ЗВЕРТАТИСЬ?

Якщо ви потрапили у складну життєву ситуацію і маєте проблеми із сплатою житлово-комунальних послуг, можна скористатися програмою субсидій.

У Мінсоцполітики зазначили, що зараз діє спрощений механізм звернення за житловою субсидією, без збирання довідок і витрачання часу на заповнення декларації.

Заявник може подати спрощене звернення, а заяву і декларацію оформить Пенсійний фонд України на підставі інформації, яка наявна в офіційних реєстрах.

Подати спрощене звернення для призна-

чення субсидії (або заяву та декларацію, якщо ви вирішили подати повний пакет документів) можна:

- поштою або особисто в одному з сервісних центрів Пенсійного фонду України (ПФУ);
- через портал електронних послуг <https://portal.pfu.gov.ua/> (обрати опцію «Заява на житлову субсидію чи пільгу») або мобільний додаток ПФУ;
- через портал Дія (ввівши у пошуку «Заява на субсидію»);
- у центрах надання адміністративних послуг;
- через уповноважених осіб виконавчого органу сільської, селищної, міської ради.

СПЛАТА ДОБРОВІЛЬНОГО ВНЕСКУ ДО ПФУ ТА ІНШІ РОЗ'ЯСНЕННЯ ФОНДУ

Питання:

Чи можу я сплачувати добровільний внесок, якщо мені вже виповнилося 60 років, але через недостатню кількість страхового стажу пенсію не призначено.

Відповідь ПФУ:

Добровільну участь у пенсійному страхуванні можуть брати як застраховані, так і незастраховані особи старші 16 років.

Важливо, щоб у реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування була інформація про таких громадян і вони не були пенсіонерами (частина 9 статті 12 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування").

Тобто сплачувати добровільні пенсійні внески ви можете до того часу, поки вам не буде призначено пенсію.

ЗМІНА РОЗМІРУ СУБСИДІЇ ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ ОПАЛЮВАЛЬНОГО СЕЗОНУ

Житлова субсидія призначається з місяця звернення до кінця опалювального сезону і розраховується з урахуванням тривалості опалювального сезону з 16 жовтня по 15 квітня включно.

Саме тому розмір житлової субсидії за квітень, який буде виплачений у травні, змінився: житлову субсидію на оплату централізованого, автономного та індивідуального опалення (постачання теплової енергії, постачання та розподілу природного газу / електричної енергії для опалення) за квітень розраховано із застосуванням соціальних нормативів за 15 днів (з 1 по 15 квітня включно) (пункт 70 Положення про порядок призначення житлових субсидій, за-

твердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 № 848 "Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива").

ВИПЛАТА ПЕНСІЙ ПЕНСІОНЕРАМ – ВПО, ЯКІ НЕ ПРОЙШЛИ ІДЕНТИФІКАЦІЮ

До 31 березня 2024 р. для пенсіонерів, які стали внутрішньо переміщеними особами до 24 лютого 2022 р., тривав процес проходження фізичної ідентифікації. Це необхідно для того, щоб перевірити, чи дійсно кошти від держави отримує саме та особа, якій вони призначені.

У березні термін виплати пенсії без проходження ідентифікації – завершився.

Тож пенсіонери, які стали ВПО до 24 лютого

2022 року та не пройшли фізичну ідентифікацію можуть робити це і зараз.

Після проходження ідентифікації пенсія буде виплачена за всі місяці, за які людина не отримувала її у зв'язку з непроходженням ідентифікації.

Якщо пенсіонер з числа ВПО пройшов ідентифікацію, але не отримав пенсію в квітні, – фінансування виплати буде поновлено у найближчий період, після надходження до Пенсійного фонду інформації про встановлення особи (якщо ідентифікація проведена не в Пенсійному фонді України).

Протягом квітня Ощадбанк вже передав Пенсійному фонду додаткові переліки пенсіонерів, які пройшли ідентифікацію. Таким особам перерахування пенсій на банківські картки вже відновлено.

Додатково звертатись до органів ПФУ із заявою про поновлення виплати пенсії, зупиненої через не-

проходження ідентифікації, не потрібно.

ОФОРМЛЕННЯ ЛІКАРНЯНОГО ВЧТЕЛЕМ ДЛЯ ДОГЛЯДУ ЗА ХВОРОЮ МАМОЮ

Застраховані особи можуть оформити допомогу по тимчасовій непрацездатності для догляду за хворим повнолітнім членом сім'ї (старше 14 років). Така допомога надається з першого дня непрацездатності, але не більш як на три календарні дні.

У виняткових випадках, з урахуванням тяжкості хвороби члена сім'ї та побутових обставин, термін лікарняного може бути продовжено не більш як на сім календарних днів (стаття 15 Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування").

ОТРИМАННЯ ЧАСТИНИ ПЕНСІЇ, ЩО НАДІЙШЛА ЯК БЛАГОДІЙНА ПОЖЕРТВА

Благодійний персоналізований внесок, або благодійна пожертва, здійснена на користь конкретного пенсіонера, включається у виплатні документи не пізніше одного місяця з дня надходження коштів.

Пенсіонерів, зазначеному в платіжній інструкції, спрямовується 70 відсотків благодійної пожертви.

Фінансування коштів здійснюється відповідно до дат виплати пенсії (пункт 6 Постанови правління Пенсійного фонду України від 15 лютого 2023 року № 8-1 "Про затвердження Порядку сплати благодійної пожертви та виплати її частини пенсіонерів"(зі змінами)).

ДО УВАГИ ГРОМАДЯН, ЯКИМ ВІДМОВЛЕНО У ПРИЗНАЧЕННІ ЖИТЛОВОЇ СУБСИДІЇ У ЗВ'ЯЗКУ З НАЯВНІСТЮ ЗАБОРГОВАНІСТІ З ОПЛАТИ ЖК ПОСЛУГ

Особам, яким відмовлено у призначенні субсидії на наступний період у зв'язку з наявністю простроченої понад три місяці заборгованості з оплати житлово-комунальних послуг, витрат на управління багатоквартирним будинком на суму понад 40 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (680 грн), для одержання виплат потрібно документально підтвердити сплату заборгованості або укласти договір про її реструктуризацію, або заборгованість, яку споживач не визнає, оскаржити в судовому порядку.

Якщо питання заборгованості буде вирішено протягом двох місяців з

початку неопалювального сезону, то на підставі наданих документів житлову субсидію призначать з 1 травня 2024 року (пункт 14 Положення про порядок призначення житлових субсидій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 № 848).

Для довідки

Питання причин виникнення / порядку погашення заборгованості з оплати житлово-комунальних послуг слід вирішувати з підприємствами – надавачами послуг, які здійснюють облік такої заборгованості.

За інформацією ПФУ

КОМУ З ОТРИМУВАЧІВ СУБСИДІЙ ПОТРІБНО ЗВЕРНУТИСЯ ЗА ПРОДОВЖЕННЯМ ЧИ ПРИЗНАЧЕННЯМ ВИПЛАТ?

Серед субсидіантів є певні категорії громадян, яким субсидію з 1 травня може бути призначено за їхнім зверненням.

Житлова субсидія призначається, якщо:

- заявник орендує житлове приміщення, за яке сплачує житлово-комунальні послуги;

- у складі домогосподарства є ВПО;

- кількість проживаючих зареєстрованих осіб у домогосподарстві менша, ніж кількість зареєстрованих;

- домогосподарство претендує на призначення житлової субсидії на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива.

Крім того, для продовження виплат потрібно звернутись до органу Фонду отримувачам житлових субсидій та пільг, які станом на 24.02.2022 році проживали або проживають на тимчасово окупованих територіях або територіях активних бойових дій та з початку повномасштабної

агресії не звертались за перепризначенням субсидії або пільги і яким виплати здійснювались за особливим порядком, передбаченим постановою Уряду від 07.03.2022 № 215.

ПФУ

ЧИ МОЖЕ УКРАЇНЕЦЬ, ЯКИЙ ТИМЧАСОВО МЕШКАЄ ЗА КОРДОНОМ ТА ЯКОМУ ДО ПЕНСІЇ МЕНШЕ РОКУ, СПЛАЧУВАТИ ДОБРОВІЛЬНІ ВНЕСКИ ДО ПФУ І ЯКІ МІНІМАЛЬНІ СУМИ?

Сплачувати добровільний внесок на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування до Пенсійного фонду України можливо незалежно від того, де перебуває людина.

Основними умовами для добровільної участі є: наявність у Реєстрі

застрахованих осіб інформації про особу, на користь якої надходить внесок, та те, що вона не є пенсіонером.

Тобто добровільну участь може брати людина, яка хоча б раз була працевлаштованою та за неї роботодавцем офіційно сплачено ЄСВ, і в мі-

сяці сплати добровільних внесків вона не була пенсіонером.

При цьому періодичність та розмір сплати добровільних внесків визначається самостійно, виходячи з фінансових можливостей.

Для того щоб до стра-

хового стажу було зараховано повний місяць, сума добровільного внеску повинна бути не меншою від розміру мінімального страхового внеску, який становить 22% від мінімальної заробітної плати (з 1 квітня 2024 року – 1 760 грн).

ПФУ

АНОНС: ЧИТАЙТЕ В НАСТУПНОМУ НОМЕРІ

✓ ВСЕ, ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ ПРО СУБСИДІЮ

(Хто може оформити, як розраховується, куди звертатись, що робити при відмові?)

✓ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЗА СІМЕЙНИМИ ОБСТАВИНАМИ

(Звільнення військовослужбовців за контрактом і призовом за сімейними обставинами)

✓ НАРАХУВАННЯ ЗА КОМУНАЛКУ ПІД ЧАС ВІДКЛЮЧЕНЬ

(Як контролювати нарахування за електроенергію, тепло та воду в дні відключень)

Адвокат Печенкін Ігор Віталійович

Захист в кримінальних провадженнях; оскарження дій чи бездіяльності посадових осіб; виконання судових рішень; супроводження господарської діяльності та ведення бізнесу; майнові спори; інша правова допомога.

Тел. +38067 850-86-36, e-mail: proky@ukr.net

Попередня консультація по телефону БЕЗКОШТОВНА!

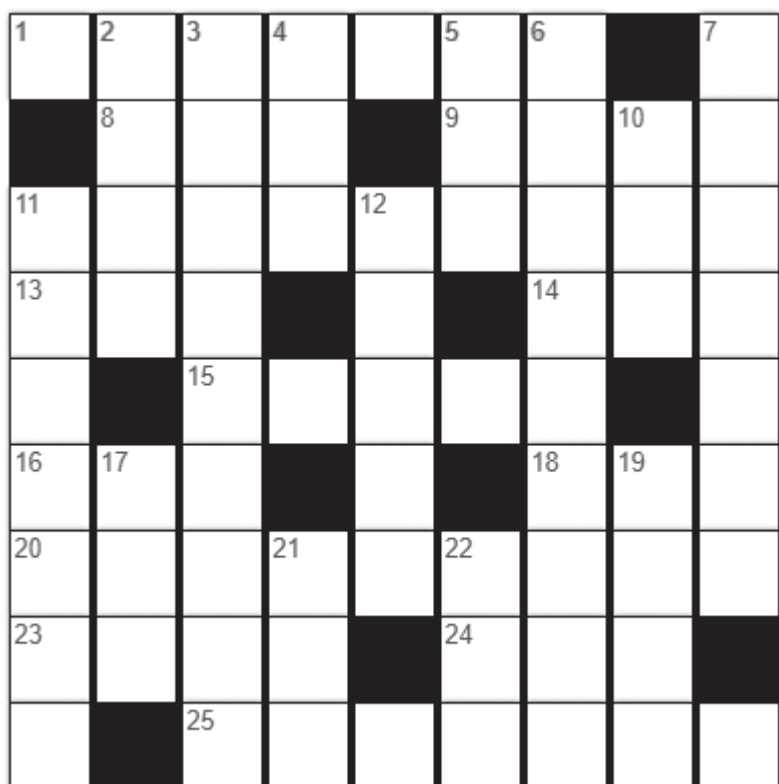
УВАГА! ПЕРЕДПЛАТА - 2024

НА ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВУ ГАЗЕТУ «ПОРАДИ ЮРИСТА»

Шановні читачі!

Якщо ви хочете знати свої права та вміти їх відстоювати, знайти відповіді на актуальні питання, бути в курсі змін законодавства, а також читати ексклюзивні інтерв'ю з українськими політиками, правниками, експертами, волонтерами та захисниками, оформіть передплату на газету у поштових відділеннях за каталогом видань «ПРЕСА ПОШТОЮ»

**ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ
49801**

По горизонталі:

- Працівник аптеки, який приймає рецепти, виготовляє і відпускає ліки.
- Польський письменник-фантаст єврейського походження, що став найпопулярнішим серед польських письменників за кількістю мов, якими перекладені його твори.
- Робочий одяг.
- Прилад для вимірювання кількості надосного молока.
- «... Марія» — український мелодраматичний художній фільм Людмили Єфименко, знятий у 1999 році на Київській кіностудії імені О. Довженка.
- Частина сценічного псевдоніма української співачки, Народної артистки України Кароліни Куєк.
- Щільна оболонка з тонких волокон, яку робить гусениця перед перетворенням у лялечку.
- Земноводні родини жаб.
- Характер звучання голосу людини за висотою та силою під час мовлення.
- Фахівець у галузі фінансових операцій.
- Птах родини качок.
- Радянський мікролітражний легковий автомобіль.
- В цирковому кінному спорті — крутий високий стрибок верхового коня.

По вертикалі:

- Східна страва з вареного рису і шматочків м'яса або риби із прянощами чи з фруктами, овочами.
- Смуга радіочастот, що відводиться для передавання однієї телевізійної програми.
- Жанр музики, який характеризується акцентом на вираження емоцій, іноді через сповідальні слова пісень.
- Румунський завод з випуску позашляхових автомобілів.
- Незвичайність, казковість чого-небудь, що викликає до себе емоційне, піднесене ставлення з боку людини.
- Той самий твір (літературний, музичний, фольклорний) в іншій редакції.
- «Містер ...» — британський комедійний телесеріал, який транслювався у 1990-1995 роках.
- Безперервна багатогодинна радіо- або телепрограма, організована з добродійною метою.
- У рибалок — тонка мотузка, на яку нанизують пійману рибу.
- Вузька і довга легка веслова спортивна шлюпка.
- Неприємне почуття гіркоти, що лишається після якої-небудь події, розмови.
- Група довгохвостих папуг.
- Міжнародний радіосигнал, що сповіщає про небезпеку, катастрофу, аварію, які загрожують життю людей.

По горизонталі: 1. Аптекарь, 8. Лем, 9. Роба, 11. Молокомер, 13. Аве, 14. Ані, 15. Кокош, 16. Ага, 18. Тон, 20. Фінансист, 23. Ока, 24. Лансада, 25. Лансада
По вертикалі: 2. Плов, 3. Телеквант, 4. Емо, 5. Аро, 6. Романтика, 7. Варіант, 10. Біл, 11. Марафон, 12. Кулан, 17. Тіт, 19. Оса, 21. Ара, 22. Сос

2024 р. Всеукраїнська інформаційно-правова газета

Свідоцтво КВ 23224-13064ПР від 22.03.2018р. Ідентифікатор медіа - R30-03093

Засновник: ТОВ «Редакція газети «ПОРАДИ ЮРИСТА» (ЄДРПОУ 41861792)

Телефон редакції: +38 (050) 692-13-30, e-mail: porady_urista@ukr.net

Головний редактор Закутайло О. П. Заст. Головного редактора Закутайло С. О.

Керівник проекту Бортнік Р. О.

Газета виходить 1 раз на місяць. Тираж - 1000 прим.

Віддруковано в друкарні: «Від і До». Адреса: м. Чернівці, вул. Заводська 37 - В.

Тел 0503763347. Замовлення № 590

Відповідальність за точність і достовірність інформації несе автор.

За точність та зміст реклами - рекламодавці.

За якість друку відповідає друкарня.

Редакція не завжди поділяє точку зору автора публікації. Редакція залишає за собою право редагувати матеріал.

При використанні публікацій газети «Поради юриста» посилання на газету обов'язкове.

Матеріали друкуються українською мовою.

ЩЕ БІЛЬШЕ КОРИСНОЇ ТА АКТУАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
ЧИТАЙТЕ НА ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВОМУ ПОРТАЛІ
«ПОРАДИ ЮРИСТА»

WWW.PORADY.ORG.UA

ПОРАДИ
ЮРИСТА

